

Paraplu's inpakken

Wijkcentrum 't Karregat in Eindhoven stond er na jaren verloedering treurig bij. De renovatie werd Europees aanbesteed en Diederendirrix architecten & architecten|en|en|smeedden een gelegenheidscombinatie omdat ze allebei hun zinnen gezet hadden op deze opdracht. Ze wonnen de aanbesteding en maakten van het oorspronkelijke open, maar disfunctionele plan van architect Frank van Klingeren een functioneel gebouw.

Wie een paar jaar gelden door wijkcentrum 't Karregat in Eindhoven liep, kon zich maar moeilijk voorstellen dat dit gebouw ooit evenveel tot de verbeelding sprak als een wereldberoemd icoon als het Centre Pompidou in Parijs. Het gebouw werd ontworpen door architect Frank van Klingeren en na oplevering begin jaren zeventig trok het busladingen Japanners die speciaal voor 't Karregat naar Eindhoven kwamen. Van die reputatie was aan het begin van deze eeuw bitter weinig over. Het gebouw was langzaam dichtgeslibd tot een gesloten geheel terwijl het oorspronkelijke ontwerp ooit het toonbeeld was van een nieuwe maakbare collectiviteit.

Open ruimte

Idee van architect Van Klingeren was één groot dak maken met van binnen een zo open mogelijke ruimte waar mensen elkaar konden ontmoeten. En het gaf niet dat je daarbij een beetje last had van elkaar. Dat hoorde er in de visie van de architect bij. In de praktijk bleek dat zijn idealistische visie op gespannen voet stond met de dagelijkse werkelijkheid, zegt Frans Benjamins van architecten|en|en|en. 'De gebruikers van het gebouw kregen al snel heel veel last van elkaar en een paar jaar na oplevering bleek dat het open-ruimte-idee van Van Klingeren onhoudbaar was.' Waar elkaar ontmoeten en alles samendoen het ideaal was, gingen de mensen in de praktijk met de rug naar elkaar staan en bouwden ze 't Karregat dicht, vult architect Paul Diederens aan. 'Er zaten hier twee scholen, een supermarkt, een gymzaal, een grote gemeenschapsruimte en een huisarts. Elke afzonderlijke functie ging met zijn eigen ding aan de gang. Er bleef weinig over van samen onder één dak werken. Dat

miste zijn impact niet. Al die lukraak geplaatste wanden maakten van het gebouw een desolaat doolhof waar je letterlijk en figuurlijk je weg niet kon vinden.'

Gelegenheidscoalitie

De gemeente wilde het gebouw nieuw leven inblazen en die gedachte werd in de vorm van een Europese aanbesteding wereldkundig gemaakt. Frans Benjamins en Paul Diederens, beiden architect en diep geworteld in de Eindhovense cultuur, wisten direct dat ze deze aanbesteding wilden winnen. Solistisch te werk gaan, zou de kans van slagen er niet groter op maken en dus besloten ze een gelegenheidscoalitie te smeden. Gevraagd naar wat er zo belangrijk is aan 't Karregat, zeggen ze dat het gebouw past bij de vreemde schaal die je aantreft in Eindhoven. Philips verbond de stad met de wereld en tegelijkertijd was Eindhoven een dorp. Vandaag de dag wonen er zowat 40.000 expats, hoor je in het centrum meer Engels dan Brabants, ligt het buitengebied op een kwartier fietsen, kan je hier de enorme power als brainport voor High Tech industrie ervaren en is Industrial Design toonaangevend in de wereld. Die combinatie maakt Eindhoven een aantrekkelijke stad en 't Karregat past naadloos in die geschiedenis. Het was een vooruitstrevend ontwerp dat publicitair veel aandacht kreeg en deze kleine stad op de architectonische wereldkaart zette. Als je zo'n gebouw wilt renoveren dan moet je een stad met een dorps karakter kunnen doorgronden. Kennelijk deden ze dat goed, want ze wonnen de aanbesteding. Benjamins en Diederens hebben er nadrukkelijk geen esthetisch object van willen maken. Dus niet restaureren en 't Karregat van 1973 tevoorschijn halen, want dan

had er niets in kunnen functioneren en zeker geen school en peuterspeelzaal, de huidige gebruikers van het gerenoveerde deel van 't Karregat.

Inpakken

De belangrijkste ingreep van de architecten was de paraplu's aan de binnenkant inpakken. Daarnaast hebben de architecten ervoor gezorgd dat je op iedere hoek van de paraplu – de voet is vierkant – kunt aansluiten met een systeemwand. Haaks, maar ook schuin. Daardoor kan een paraplu niet alleen middenin een ruimte staan, maar ook ruimtescheidend zijn. Benjamins en Diederens hebben dus naar analogie van het structuralisme een oplossing bedacht die herhaalbaar was. Dat idee maakt een probleemloze herverkaveling van de plattegrond in de toekomst mogelijk omdat je de systeemwanden die zijn toegepast gemakkelijk kunt weghalen, toevoegen of verplaatsen. Je kunt met de binnenzijde van het gebouw dus doen wat je wilt. Dat maakt deze renovatie duurzaam en toekomstbestendig want het gebouw is aanpasbaar en dus flexibel. Om 't Karregat ook bouwfysisch in orde te maken, zijn de paraplu's aan de bovenzijde ingepakt met Rodeca (translucente kanaalplaten). Aan de binnenkant of onderzijde zijn ze ingepakt met enkel glas. De lucht er tussenin wordt (mechanisch) langzaam weggezogen. Door het inpakken is een soort dubbelglas ontstaan en heb je geen last meer van een koudeval in de winter en in de zomer ben je verlost van warmteopwarming. Door het inpakken is een prettig binnenklimaat ontstaan en kunnen de kinderen weer zorgeloos onder de paraplu's hun werk doen. 't Karregat kan weer jaren mee.

1. Het kleurenallet is bewust sober gehouden. De kinderen brengen kleur en leven in de brouwerij. 2. Het oorspronkelijke diagonale kleurschema van de stalen paraplu's van kunstenaar Pierre van Soest is teruggebracht. 3. De stalen parapluvormige kolommen en de glazen piramides op het dak zijn beeldbepalend voor 't Karregat. 4. Door het dubbelzijdig inpakken is een prettig binnenklimaat ontstaan en kunnen de kinderen weer zorgeloos onder de paraplu's hun schoolwerk doen. 5. Het gebouw van architect Frank van Klingeren was langzaam dichtgeslibd. Dankzij de renovatie kreeg het gebouw een heldere indeling met enkele duidelijke entrees en een nieuwe transparante gevel. De waardevolle structuur bleef behouden.

